

Fingrid Oyj

Taustadokumentti tasevastaavien ja reservitoimittajien sopimus ja ehtomuutoksien sidosryhmäkuulemiseen 1/2024

22.1.2024

22.1.2024

1 Johdanto

Fingrid Oyj (jäljempänä Fingrid) vastaa Suomen hetkellisen tehotasapainon ylläpidosta ja valtakunnallisesta taseselvityksestä. Fingrid hankkii sähköjärjestelmän tehotasapainon hallintaan käytettäviä reservejä ylläpitämiltään markkinapaikoilta. Kaikkia tasevastaavia ja reservitoimittajia koskevat yhtäläiset ehdot ja edellytykset. Fingrid tekee esityksen näistä ehdoista, ja Energiavirasto vahvistaa ne Komission asetuksen (EU)2017/2195 sähköjärjestelmän tasehallintaa koskevista suuntaviivoista (EBGL, artikla 18) mukaisesti.

Pohjoismainen 15 minuutin mFRR-energiamarkkina on suunniteltu otettavan käyttöön 3.12.2024 osana pohjoismaiden valmistautumista eurooppalaisella mFRR-energiamarkkinalle liittymistä ja 15 minuutin markkina-aikajakson käyttöönoton mahdollistamiseksi vuorokausi- ja päivänsisäisillä markkinoilla.

Myös aggregointimahdollisuuksia säätösähkömarkkinalla on laajennettu uusien markkinatoimijoiden ja uusien reserviresurssien osallistumisen helpottamiseksi.

Samalla Fingrid on tehnyt muutoksia FCR-N:n energiakäsittelyyn ja taajuusohjattujen reservien, automaattisen taajuuden palautusreservin ja nopean taajuusreservin säätöominaisuuksien tarkistukseen liittyen

Fingrid käynnistää nyt (22.1.2024) julkisen kuulemisen reservitoimittajille seuraavista ehdotuksista. Kuuleminen päättyy 22.2.2024. Tämä asiakirja kuvaa keskeisimmät esitetyt muutokset perusteluineen.

2 Listaus esitetyistä sopimus ja ehtomuutoksista (pääkohdat)

2.1 Manuaalinen taajuuden palautusreservi (mFRR) (tunnus: FG-2023/731) Suunniteltu käyttöönotto kesällä 2024

- **Esitetty muutos: Reserviresurssien aggregointimahdollisuuksien laajentaminen**
 - *Lisätty nk. sopimuksellisen reservitoimittajan rooli, eli reservitoimittajan ei tarvitse olla reserviresurssin tasevastaava, avoin toimittaja tai omistaja. Reservitoimittajan tai reserviresurssin omistajan on kuitenkin sovittava osallistumisesta säätösähkö- ja säätökapasiteettimarkkinoille reservikohteen tasevastaavan ja avoimen toimittajan kanssa, mikäli reservitoimittaja ei ole reservikohteen tasevastaava tai avoin toimittaja. Tällä tavoin reservitoimittajan on mahdollista tarjota eri omistajien ja/tai eri taseissa olevia resursseja.*
- **Esitetty muutos: tarkennus siirtoalueen merkitykseen säätökapasiteettimarkkinoilla**
 - *Säätökapasiteettimarkkinan sääntöjä on muokattu siten, että kapasiteettitarjouksessa ilmoitettu siirtoalue on sitova vain siinä tapauksessa, mikäli Fingrid ilmoittaa viimeistään hankintapäätöksen yhteydessä siirtoalueen*

22.1.2024

olevan sitova. Tällä hetkellä kapasiteettitarjouksessa ilmoitettu siirtoalue on aina sitova.

2.2 Manuaalinen taajuuden palautusreservi (mFRR) (tunnus: FG-K-2022/362) Suunniteltu käyttöönotto 3.12.2024

- **Esitetty muutos: mFRR-energiamarkkinan käyttöönotto**

- *Säätösähkömarkkinoiden sääntöjä on muutettu vastaamaan 3.12.2024 käyttöönotettavalla 15 minuutin pohjoismaisella mFRR-energiamarkkinalla sovellettavia sääntöjä.*
- *Säätösähkö/mFRR-energiamarkkinan markkina-aikajakso tulee muuttamaan tunnista 15 minuuttiin. Tällöin siis säätötarjoukset muuttuvat 15 minuutin tasolla. Säätötarjousten jättoaika päättyy 45 minuuttia ennen sen tunnin alkua, mihin Markkina-aikajakso sisältyy.*
- *Säätötarjouksille on lisätty ominaisuuksia, nk. tarjousattributteja. Nämä ovat: tarjouksen jaettavuus (täysin tai osin jaettava tai jakamaton), vaihtoehtoinen tarjous, moniosainen säätötarjous, ehdollisesti linkitetty ja teknisesti linkitetty.*
- *Aiemmin suunniteltu mahdollisuus jättää tuntitarjouksia, jotka Fingrid jakaa neljäksi samanlaiseksi 15 minuutin tarjoukseksi, vielä 15 minuutin säätösähkömarkkinan tullessa käyttöön on tarkoitus jättää pois, sillä aika 15 minuutin säätösähkömarkkinan käyttöönoton ja 15 minuutin markkina-aikajakson käyttöönoton vuorokausi- ja päivänsisäisillä markkinoilla välillä on lyhyt, n. yksi kuukausi.*
- *Määritellyt säätötarjousten tulevat aktivointitavat: ajastettu ja suora aktivointi. Ajastettu aktivointi tehdään aina 7,5 minuuttia ennen Markkina-aikajakson alkua ja suora aktivointi voidaan tehdä minä ajankohtana hyvänsä ajastetun aktivoinnin ajankohtien välissä. Reservitoimittaja voi määrittellä onko säätötarjous käytettävissä suoraan aktivointiin.*
- *Säätötarjousten aktivointiaka voi olla joko 12,5 minuuttia tai 15 minuuttia. 12,5 minuutin aktivointiaikaan sisältyy 2,5 minuutin valmistelu-aika ja 10 minuutin tehonmuutos-aika ja se on eurooppalaisen mFRR-energiamarkkinan (MARI) standardituotteen mukainen*
- *Säätöenergian hinnoittelu pysyy vielä tuntitasolla. Näin ollen siis ylössäätöhinta määräytyy kalleimman tunnin aikana aktivoidun säätötarjouksen mukaan ja alassäätöhinta halvimman tunnin aikana aktivoidun säätötarjouksen mukaan.*
- *Kansallisen säätökapasiteettimarkkinan sääntöjä on tarkennettu vastaamaan tulevia säätösähkömarkkinan sääntöjä: säätökapasiteettimarkkinan tulosten perusteella jätettyjen säätötarjousten on oltava suoraan aktivoitavia, ainakin tunnin kolmella ensimmäisellä Markkina-aikajaksolla. Tunnin viimeisein Markkina-aikajakson suoraan aktivoitavien tarjousten*

22.1.2024

määrä riippuu seuraavan tunnin hyväksytyjen kapasiteettitarjousten määrästä. Säätokapasiteettimarkkinoiden Markkina-aikajakso pysyy tunnissa.

- Säätokauppojen energian laskentaa on muutettu siten, että tasevastaville kohdistuvaa energiaa laskettaessa otetaan huomioon 12,5 minuutin aktivointiaikaa vastaavat 10 minuutin tehonmuutokset. Näin ollen tasevastavan energiakorjaus tulee kohdistumaan ajastetun aktivoinnin tapauksessa kolmelle taseselvitysajaksolle ja suoran aktivoinnin tapauksessa kolmelle tai neljälle taseselvitysajaksolle.

2.3 Manuaalinen taajuuden palautusreservi (mFRR) (tunnus: FG-2023/732) Suunniteltu käyttöönotto tammikuu 2025

- **Esitetty muutos: 15 minuutin hinnoittelun käyttöönotto mFRR-energiamarkkinalla**
 - Tasepoikkeaman hinnoittelun siirtyessä 15 minuuttiin, myös säätoenergian hinnoittelu siirtyy 15 minuutin tasolle. Samalla säätoarjousten jättöaikaa muutetaan 45 minuuttiin ennen Markkina-aikajaksoa.

2.4 Automaattinen taajuuden palautusreservi (aFRR) (tunnus: FG-2024/60)

- **Esitetty muutos: Säätoominaisuuksien tarkastaminen**
 - Säätoominaisuuksien tarkistusta koskevaa kappaletta on muutettu vastaamaan paremmin käytännön prosessin tarpeita. Säätoominaisuuksien tarkistukseen käytetään reservitoimittajan toimittamaa mittausdataa, jonka oikeellisuudesta vastaa reservitoimittaja. Jos data osoittaa puutteen reservin toiminnassa, tulee reservitoimittajan korjata puute ja osoittaa se korjatuksi omalla kustannuksellaan. Huomattavan puutteen tapauksessa kohde on poistettava markkinalta selvityksen ajaksi, jotta Fingrid voi varmistua, että reservitarpeen kattamiseen ei käytetä reservikohteita, joiden säätokyky ei vastaa sähköjärjestelmän tarpeisiin.

2.5 Taajuuden vakautusreservit (FCR) (tunnus: FG-2024/48-2)

- **Esitetty muutos: Säätoominaisuuksien tarkastaminen**
 - Säätoominaisuuksien tarkistusta koskevaa kappaletta on muutettu vastaamaan paremmin käytännön prosessin tarpeita. Säätoominaisuuksien tarkistukseen käytetään reservitoimittajan toimittamaa mittausdataa, jonka oikeellisuudesta vastaa reservitoimittaja. Jos data osoittaa puutteen reservin toiminnassa, tulee reservitoimittajan korjata puute ja osoittaa se korjatuksi omalla kustannuksellaan. Huomattavan puutteen tapauksessa kohde on poistettava markkinalta selvityksen ajaksi, jotta Fingrid voi varmistua, että reservitarpeen kattamiseen ei käytetä reservikohteita, joiden säätokyky ei vastaa sähköjärjestelmän tarpeisiin
- **Esitetty muutos: FCR-N energiakäsittely**

22.1.2024

- *Esitetyt muutokset vaihtavat taajuusohjatun käyttöreservin (FCR-N) aktivoituneen säätöenergian käsittelytapaa. Ehdotetussa mallissa reservikohteen tasevastaavalle korjataan aktivoitunut energia, kuten nykyisissä ehdoissa. Tasepoikkeamien energiamaksujen laskutus esitetään siirrettävän Reservikohteen Tasevaltaavalta Reservikohteen Reservitoimittajalle. Tasepoikkeamakorjauksien ja energiamaksujen määriin ja hinnoittelumalliin ei esitetä muutoksia. Esitetyllä muutoksella pyritään kohdentamaan säätöenergian hyödyt ja kustannukset osapuolille, jotka ovat vastuussa reservien ylläpidosta.*

2.6 Nopea taajuusreservi (FFR) (tunnus: FG-2024/47-2)

- **Esitetty muutos: Säätöominaisuuksien tarkastaminen**
 - *Säätöominaisuuksien tarkistusta koskevaa kappaletta on muutettu vastaamaan paremmin käytännön prosessin tarpeita. Säätöominaisuuksien tarkistukseen käytetään reservitoimittajan toimittamaa mittausdataa, jonka oikeellisuudesta vastaa reservitoimittaja. Jos data osoittaa puutteen reservin toiminnassa, tulee reservitoimittajan korjata puute ja osoittaa se korjatuksi omalla kustannuksellaan. Huomattavan puutteen tapauksessa kohde on poistettava markkinalta selvityksen ajaksi, jotta Fingrid voi varmistua, että reservitarpeen kattamiseen ei käytetä reservikohteita, joiden säätökyky ei vastaa sähköjärjestelmän tarpeisiin*